Ч. 49 (11.390). Львів, середа 6. березня 1929. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА. М. сячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Що далі?

Львів, 5. березня 1929.

Обсерватор і дослідник польського політичного життя, дивлючись на змагання і зудари двох сил, двох таборів: парляментарно-демократичного і травнево-переворотового, мусить поставити собі питання: Що далі?

Політичні відносини в Польщі не є нормальні. Це твердження обєктивно є аксіомою, яка не вимагає ніякого доказу. Як у передтравневому періоді над сучасною Польщею ваготіла перевага супротивних елементів, відомих під назвою: соймовладства, яка дуже мало мала спільного з демократією, — так у післятравневій добі ваготить над цілістю життя сучасної Польщі перевага елементів, відомих під назвою: табору Пілсудського.

В боротьбі зі „соймовладством" і „партійництвом" цей табор дійшов до Геркулевих стовпів. Травнева побіда і пізніші здобутки, видерті стероризованому і приниженому соймові, як: вибір нового президента, поширення його влади шляхом самообмеження прав народнього представництва, повновласти, забезпечення правлячих і зближених до них чинників широким приноровленням пресового розпорядку, розбудова підставових організацій нової влади, деякі початкові успіхи в економічній ділянці, виборча „побіда" Безп. Бльоку співпраці з урядом, перетягнення на свій бік деяких хитких елементів, замішання, викликане в польських партіях, та ослаблення тих партій — все те настроїло післятравневий табор на високий тон самодержавства. Створивши і в значній мірі закріпивши за собою владу de facto, цей табор постановив її закріпити й de iure. З тією метою Безп. Бльок зголосив у соймі проєкт зміни конституції, який є далекосяглою спробою повного перестрою польської держави.

Польські демократичні партії донедавна були в дефензиві чи то через свою пригніченість, непорадність і безсилість, чи то з огляду на закорінені, може навіть підсвідомі симпатії до особи марш. Пілсудського. Вони фактично погоджувалися на самодержавство під проводом чи під фірмою марш. Пілсудського, уважаючи диктаторські явища в Польщі переходовими. Вони не сподівалися, щоби широко-діяпазонний під кожним оглядом, а по суті інтелектуально слабий і розбіжний у своїх інтересах Безп. Бльок був здатний виступити зі своєю власною конституцією. Та коли це сталося, коли зявився бебістичний проект зміни конституції, польські демократичні партії вийшли з дотеперішньої резерви, а частинно й приниженості. І то тим більше, що Безп. Бльок виразно відкинув всяку можливість компромісів, відступаючи від досьогочасної тактики. **Aut Caesar, aut nihil!** — заявив полк. Славек. Демократичні польські партії мусіли підняти кинену їм рукавицю і стати до боротьби. Таж вони не могли самочинно завдати собі останнього удару.

В тих умовах ясним стало, що бебістичний проект зміни конституції не перелізе через сойм, не стане обовязуючим законом. Щож далі? Хто уступить: чи табор марш. Пілсудського, чи табор парляментарної демократії. Від травня 1926 р. постійно уступав останній табор, але межа його уступств є вже крайна. Зновуж післятравневий табор, будучи в розгоновій офензиві, не в силі зробити відвороту. Хто-небудь тепер уступив би, — виписав би на себе засуд смерти, перевів би самоліквідацію, виконав би на собі невідкличне гаракірі. Єдиний вихід був би ще в октроюванні нової конституції, себ-то шляхом нового перевороту. Але цей шлях дуже небезпечний. Часте повторювання переворотів може небажано відбитися і в нутрі держави і поза її кордонами, що було би дуже негативним причинком до стабілізаційного періоду. До тогож дотеперішня тактика табору марш. Пілсудського все розбивалася по лінії санкції законодатними установами. В тому містилося й maximum сатисфакції. А що теперішній сойм органічно не може дати санкції устроєвим проектам післятравневого табору, то треба шукати такого сойму, який дав би бажану санкцію. Все те льоґічно веде до розвязання теперішнього сойму і розписання нових виборів. Проурядовий табор може сподіватися побіди в будучих виборах, маючи в своїх руках повноту влади і всі ресурси, спомагаючі виборчі сподівання й користи, а головно небувалу практику, винесену з минулорічної виборчої стратеґії.

Ми й бачимо, що з обох сторін розвивається вже підготовка до нових виборів. Польський демократичний табор використовує в тому напрямку конституційну дискусію, наступаючи на післятравневців на кожному кроці і вдаряючи в їх найслабші місця. Він же виступає оборонцем народовластя, що всетаки мусить находити значний відгомін у масах. Підготовка самоврядного законодавства, занедбаного соймом на протязі довгих літ, та зголошення деяких інших внесень в користь населення вказують, що вибори за плечима. Але ініціятива все ще находиться в руках урядового й проурядового табору. Законопроєкт про будову дешевих помешкань (коштом широких мас комірників), а головно законопроект про суспільне обезпечення між іншим має на меті приєднати проурядовому таборові якнайширші маси виборців, що досі майже неподільно находилися під впливами „єретичних" у відношенні до уряду пепесівців і „переворотових" елементів. Поява марш. Пілсудського в сенаті і переведена ним критика й кляснфікація діяльности сойму з оригінальним підходом до „марної й лихої праці" сойму — є теж достаточною увертюрою до нових виборів.

Дні третього сойму Річипосполитої вже почислені. Питання може бути ставлене тільки в тому напрямку: коли саме наступить розвязання теперішнього сойму? На це питання термінового характеру важко відповісти, бо рішення залежне від тих, в чиїх руках ініціятива й влада, коли вигідно буде державцям влади розвязати сойм. На всякий випадок час розвязання сойму й апелю до громадянства, як медіятора, вже недалекий.

Закордонний політичний огляд.

Берлін, 1. березня 1929.

Французько-бельгійський договір.

„Утрехт Даґбляд" оголосив тими днями текст тайного мілітарного договору поміж Францією і Бельґією, що його заключено ще 7. жовтня 1920 р. Про існування цього договору знав зрештою весь світ. Але не знав ніхто, що в 1927 р. його доповнено цілим рядом постанов. Зміст і змисл договору? Передовсім **зміст:** Франція і Бельґія звязуються мілітарно просто на смерть і життя. Обі держави ставлять собі до розпорядимости цілу свою збройну силу, бельгійська армія організується цілковито по французькій системі, а система бельгійських укріплень і твердинь звязується органічно в одну нерозривну цілість зі системою французьких твердинь. Обі держави прирікають собі всяку можливу поміч на випадок збройних конфліктів. Істота договору? — Він є по суті тільки одним, порівнюючо дрібним вязанням у велитенській спілці франко-версайського панування над Европою. Договір звернений в першу чергу проти Німеччини, а далі — проти Голяндії та Італії. Предбачується в ньому можливість майбутнього італійсько-німецького зблькування. Як це завжди в таких випадках буває, річей по імені, розуміється, не названо. Але їх можна тільки так і не інакше розуміти.

Пакт цей, особливож додаткові постанови з 1927 р., мають не так оборонний, як радше агресивний характер і саме ця остання обставина спричинила, що довкруги його почалась низка демаршів, інтерпеляцій, піднялась гостра пресова кампанія. Де далі, початкові сумніви щодо правдивости опублікованих в „Утрехті" тайних документів, щораз більше зникають. Французи і бельгійці, що спочатку з усіх сил відпекувались і інкримінували редакції „Даґбляду" фальшівництво, нині тільки ще коментують і пояснюють. Але все це не помагає. (Найновіші телеграми з Брюсселю доносять, що там зловлено навіть фальшівника опублікованого договору, що мало б остаточно потвердити, що цей додатковий договір є фальсифікатом і провокацією. Одначе не виключене, що арештований фальшівник разом з його признанням до фальшування це один великий гумбуг).

І діється все те в три роки після мирових гарантійних льокарненських договорів, в часі гарячих пацифістичних дебат кругом пакту Келльоґа. Помимо всіх Льокарн, арбітражних договорів, Ліґи Націй та усяких інших пацифістичних фарс, в критих ходах европейської політики йде невпинна кертична робота, навязуються союзи і договори, творяться угруповання, виринають можливості, що скорше чи пізніше мусять покінчитися новим вибухом. Щож відноситься зокрема до Франції, то в „Утрехті" відкрито тільки малий рубець заслони, що прикриває дійсний характер системи франко-версайського панування в Европі. Ні на хвилину не треба забувати при всяких політичних міркуваннях що Франція не сама. В її систему входить крім Бельгії ще й Польща, Румунія, Чехія, Югославія і до деякої міри прибалтійські держави. Маємо до діла не тільки з Францією й Бельґією, але з цілою, тісно звязаною, системою. В ній все нерозривно повязане. Проте: скільки таких тайних договорів всякого рода криється по щільно замкнутих скритках інших ґенеральних штабів? Вони є, ті договори. Що вони готовлять Европі й світу? Що плянують всі ті ґенерали Лерондп і т. д., що розїздять по Европі — і головно, **що вони готують нам?** Одно є певне: це не є мир, що його готують тайком ґенералштабовці. Це є війна. Але заки зговоряться вояки, перед тим і разом з тим йде політичне маневрування. Компромітуючі публікації в „Утрехті" — це ще одно чергове мементо також для політичної постановки нашої справи.

Англія й Італія.

Ревеляції „Утрехт-у Даґбляд-у" втягнули в круговорот загального европейського занепокоєння також Англію. Англія є в якийсь дуже невиразний спосіб замішана в цілу історію. Чогось „чорного на білім", чогось вловимого немає. Є тільки те, що в критичному часі в 1927 р. **проектовано** анґльо-бельгійський мілітарний договір, паралельний до франко-бельгійського, що договір власне зложено, але ні один з урядів його остаточно не принияв. Формально немає отже нічого. Але фактично?... Співучасть Англії в тих справах стоїть в найтіснішім звязку з потаємним відновленням франко-британської антанти в 1928 р. Тому-то не формальна, але дійсна сторінка пакту викликала запити й інтерпеляції в англійськім парляменті. Уряд вирікся всякої співучасти, але на запити відповідав не Чемберлен особисто, тільки вислав свого секретаря. Це — після викриття франко-британської антанти — нова „неприличність". І новий козир в руки виборчої опозиції. Одначе це ще не таке страшне. Гірше є ось що: Завдяки утрехтській публікації ще більше щезають для Льондону можливости втягнути Італію в свою систему европейського мілітарного зблькування. А власне ніде інакше, а в Італії треба шукати, що думає про все те противна сторона. Власне тут, в Італії, є точка зачіпу для політичних формацій орієнтованих протилежно до системи Пуанкаре. Є нині незвичайно трудно ставити якінебудь дальше йдучі прогнози на будуче і вже нині намагатись окреслити ті протилежні формації. Вони є покищо in statu nascendi. Але вони є разом з тим тільки питанням часу. Через зручне сформулування тайного пакту Італія не має найменшої можливости зачіпитись за щонебудь і по формі французам відповісти. Одначе та відповідь таки буде. Дійсна, реальна, так само реальна, як пакт з Ватиканом, як італійські морські і воздушні зброєння і передовсім систематично розбудовувана **ревізіоністична система італійської закордонної політики**, зокремаж на Балкані, в передній Азії, на сході Европи, з її дальшими потенціяльними звязками і передовсім з Америкою. І саме в тих перспективах українська справа щораз виразніше починає бути

чинником, що так чи інакше зміг би заняти впливове становище при розвитку підготовлюваних подій.

Переломові дні.

Европа переживає важливі хвилини. І не тільки вона одна. Політичний розвиток світа нібито приспішується, набирає швидшого темпа. Оформлюється далекойдучі пляни та можливости. Відновлення франко-британської антанти є дуже знамене для цих процесів. Політична диференціяція світа у щораз виразніші силово-політичні комплекси є істотним процесом часу. Одначе в даній хвилині переживаємо щось неначе коротку передишку, бо цей розвиток піде значно скорше щойно після порішення трьох проблем, а саме: справи репарацій, фактичного перейняття влади Гувером в Америці і після англійських виборів. До цього часу кабінети і політичні центри наче стримуються з далекойдучими рішеннями і кроками. Політична лінія Гувера незовсім ще нині ясна, і вислід англійських виборів усталять передовсім дальший розвиток англьо-американських відносин. Вони є нині центральні для розвитку світової політики. Вирішення справи репарацій усталить перш за все дальший міжнародній курс Німеччини. Щойно від тих обох моментів залежить дальше політичне оформлювання Европи.

Зенон Пеленський.

Економіка й політика.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 2. березня 1929.

Господарська ситуація Польщі займала увагу сойму і цілої т. зв. публичної польської опінії лише в перші дні-тижні бюджетової дебати. Тоді господарські моменти справді переважували у дискусії, яка велася над цілістю бюджету і тому мусіла торкатися загальної економічної політики уряду. Признання важкого господарського стану головним референтом бюджету проф. Кшижановським і проголошення ним тези, що слід радше приспішити господарську крізу, ніж відволікати її підтримкою штучної коньюнктури — було правдивою ревеляцією для оптимістично настроєного урядового табору. Знаємо, що це щире й сміливе становище проф. Кшижановського довело до певного конфлікту поміж ним і міністром фінансів і що в наслідку — п. Кшижановський зрікся головного бюджетового реферату, який автоматично перейшов до рук голови бюджетової комісії посла Бирки (теж Б. Б.). Однак перейшовши до подрібного розгляду поодиноких ресортів бюджету і пірнувши в море дрібних цифр, посли природно втратили з очей цілість економічної справи. З другого боку ціла низка подій політичного характеру, які знову загострили перманентний конфлікт поміж соймом і урядом чи пак соймовим ББ і опозицією, усунула взагалі економіку в тінь і висунула на чоло політичного дня політику. Таким робом первісна бюджетова дискусія проминула безслідно: не відбилася вона нічим ані на урядовому законопроекті про бюджет слідуючого року, ані на напрямку цілої дотеперішньої урядової економічної політики. Обоє вони — і 3-міліярдовий бюджет (з того поверх міліярда на військові цілі, рахуючи туди відповідні позиції з ресортів м-ства внутрішнього та торгу й промислу) і статистична нинішня політика Польщі носять на собі печатку тієї „радісної творчости" санаційного табору, того широкого розмаху й буйного оптимізму, неоправданого ніякими реальними даними.

Ось січень місяць приніс знову 78 міліонів золот. торговельного дефіциту. 1927-ий рік у торговельному білянсі зазначився недобором 350-ти міліонів зол.; 1928-ий рік — дав того недобору на поверх 850 міліонів (найвищий дефіцит був у березні, бо 163 міл., найнижчий у листопаді, бо 5 міл.), отже разом із січнем ц. р. маємо кругло *один міліярд триста міліонів золотих*, які відійшли з Польщі за *надвижку* імпортованого краму! Не вважаючи на мирну війну з Німеччиною, на реґляментацію і вальоризацію мит, польський експорт у 1928. році не перевищив суми 210 міліонів зол., коли одночасно імпорт виносить щорічно пересічно 270 міл. (у березні м. р. дійшов навіть до 372 міл., у грудні впав до 238). Цікаво, що серед причин нового зросту закордонного імпорту до Польщі вказують польські економісти на внутрішно кредитову скруту: польський купець хапається за закордонний крам з конечности, бо в краю він уже не дістає довшого кредиту, якого уділюють йому ще за кордоном! Очевидно, що до всіх аномалій господарського життя Польщі — це ще одна аномалія, яка довго не може тривати. Бо вигляди щораз гірші. Кошти продукції щораз вищі, а грошей щораз менше. Люта зима вже вдарила по хліборобству і хто-зна, які ще будуть наслідки лиха. Невідомо теж, чи небезпека повеней не завдасть народньому господарству нового удару. Росте нужда, росте безробіття, яке цієї весни-літа не зменшить будівельний рух, бо він майже завмерлий (нині в Польщі около 180.000 безробітних по даним урядовим). А про позичку ані чичирк.

І ось у цій господарській скруті розвязка тайни: чому не надходить розвязка соймово-урядового конфлікту. Уряд є спутаний важкою господарською ситуацією і не може дозволити собі на „сильні діла", які так радо повів би за сильними словами. Тому теж сховав він до кишені безумовну демонстрацію, поведену збірною соймовою опозицією проти цілого уряду у відомій справі міністра Чеховича (внесок на поставлення у стан обвинувачення за переступлення бюджету на 1927/8 рік) і тому останній виступ п. Радзівілла у конституційній дебаті мав на меті розпорошити тривогу, що ось-ось на порозі новий державний замах. Господарська ситуація не дозволяє на люксус будь-яких нових внутрішних політичних потрясень. Господарська ситуація заважила теж немало на поквапному прийнятті совітської пропозиції підписати ще один „мировий" договір, бо сама тінь сумніву у миролюбність держави, яка переживає господарську крізу, цю крізу непомірно поглиблює. Інша річ, що господарську крізу використовує для політичної боротьби однаково сойм, що й уряд: сойм знає нинішню безсилість уряду, і бе у найболючіші місця (справа додаткових кредитів, справа нових податків, демонстраційні інтерпеляції у відповідь на відому останню заяву марш. Пілсудського в сенаті), уряд знову лякає сойм страшаком поганого враження серед закордонної фінансієри й вічно оперує термінольоґією „державних конечностей".

Тому однак, що від такої гри не покращає ані господарська ситуація, ані політична і що, навпаки, і господарський і політичний овид, сповиті щораз густішими хмарами — будучність досить невесела.

І. Кедрин.

За океаном.

Зріст Українського Робітничого Союзу.

Друга з черги по силі українська асекураційно-допомогова орґанізація наших земляків у Злучених Державах, Український Робітничий Союз, повела в місяці січні т. зв. „золоту кампанію" за приєднуванням нових членів, призначивши тим, що придбають найбільше членів, ріжні нагороди. З „Народньої Волі" (ч. 14. з 5. лютого) довідуємося, що ця „золота кампанія" дала Українському Робітничому Союзові поверх 2.000 нових членів (дорослих і дітей). Позатим зорганізовано й кілька нових відділів У. Р. Союзу (відділ 272 ім. Г. Чупринки в Гемтремк, відділ 181 ім. М. Січинського у Вункасет, відділ 184 ім. св. Михаїла в Лузерн, відділ 276 ім. Ів. Франка в Норвич). Таким чином Український Робітничий Союз має тепер понад 16.000 обезпечених членів у двох департаментах: для дорослих і для малолітніх. Майно його перейшло вже з кінцем 1928 року суму одного міліона долярів.

При цій нагоді варто зазначити, що Український Народній Союз, найбільша асек.-допомогова українська орґанізація в Злучених Державах, має ок. 34.000 членів і понад два міліони долярів власного майна. За несповна два роки зібрав У. Н. Союз по своїх відділах понад 40.000 долярів (по кінець листопада м. р. 41.700 дол.) на будову дому-сиротинця і це хіба найкраще говорить про його силу і впливи серед заокеанської еміґрації.

Третя по силі і значінню асек.-допомогова орґанізація наших людей в Америці, католицьке „Провидіння", від довшого часу не виказує більшого розмаху в праці. „Провидіння" під оглядом скількости членів і під оглядом маєтковим стоїть від двох літ майже на місці: число його членів доходить до 10.000, а майно його не доходить навіть до пів міліона долярів

о. д-р Г. КОСТЕЛЬНИК.

Недоля великого автора.

З приводу книжки: „Василь Щурат: В обороні Потієвої Унії. Письмо о. Петра Камінського Ч. С. В. В. авдітора гр. кат. митрополії 1685 р." (Накладом „Власної Допомоги" у Львові. Львів, 1929. Стр. VIII+119.)*)

І цей старинний наш автор і його книжка, що її д-р Щурат в 1909 р. відкрив (дістав від пок. о. Царевича, пароха Кобиловолок), не мають щастя. Книжка написана перед 240 роками, книжка й своїм змістом і стилем першорядної вартости, а наша література про неї не знала. Від весни 1914 р. досі лежала видрукована в друкарні, тільки „причинки" до неї були недокінчені, й не могла вийти в світ. Аж „Власна Допомога". (священича кооператива у Львові) перебрала на себе наклад, і книжка по 14-ти роках своєї неволі-недолі в друкарні стала приступною для загалу

Та вмить одна ґрупа духовенства поставила її в „стан обжалування" — і її і її автора і „Власну Допомогу"... „Памфлет! Пашквіль! „Брилянт" огиди й чорної клевети! Супроти того наголовок брошури це очевидний глум або маскування якогось недоброго наміру видавців. Опублікування тієї книжки заходом катол. священичого товариства є ділом публичного згіршення..." Мабуть і Рим матиме роботу з тією книжкою, цінною, мудрою й повчаючою книжкою, яка однак не має щастя, бо її нарід не має щастя, а вона це стверджує палкими словами: *„тій бідній Руси йде, як з каменя"* (стр. 48). Не надаремне сказав Спаситель: „від того, хто не має, й те, що здається мати, відбереться від нього".

Замісць тішитися з відкриття, що ми в минувшині, саме в найкритичніших часах для нашої нації, мали висококультурних, духово зрілих людей, що своїх сучасників переросли за 200 літ майбутньости, замісць брати собі науку з їх досвідів і просто „пророчих" поглядів, замісць того — судороги страху й невдоволення, інкримінації...

Щось зломаного й хиткого полишила історична формація в нашій психіці, що то в цій, то в тій ґрупі при сякій чи такій нагоді проявлюється. В усякому, певному себе народі по 240 роках кожному історичному документові *воля*. Так і Рим поступає. Який старинний, історичний документ може пошкодити народові чи церкві, коли є самопевна свідомість? Ставити в стан обжалування видання історичного документу, й то *перше* видання, з якого світ щойно довідується, що такий документ істнує, це в нинішніх часах заносить своєрідним — культурним — скандалом. „Маскування якогось недоброго наміру"? Досить буде згадати, що книжка видана перед 14-ти роками д-ром В. Щуратом, котрий власне в тих роках вславився як приятель і оборонець оо. Василіян. Його ціль не могла бути якась інакша, як тільки *наукова*. Д-р Щурат зовсім не крився з наголовком оригіналу: „Manuscripta W. Ojca Kamińskiego pisane do pewnego Uniata Litewskiego przeciwko Uniatom, ale nie dokończone" (оригінал написаний в польській мові). „Далеко" ми зайшли, коли виданню історичного документу імпутується „маскований намір"! „Власна Допомога" ні в чому не змінила змісту публікації, ані навіть титулу для неї не придумала. Її „провина" тільки в тому, що виратувала книжку о. Камінського від сумної долі, бо книжка вже була призначена до крамниці „на масло".. А якщо „Власна Допомога" й мала при тім також свою побічну ціль, то — адже знаємо своїх людей — оця ціль могла бути тільки така, щоби наш інтеліґентний загал, передовсім духовенство, довідалися: *на які манівці зведено унію в давній Польщі, та щоби оминати похибки предків.* Ціль гідна всяких студій, бо ми й знов опинилися в Польщі, в тій самій атмосфері... А ніяка книжка досі так яскраво, систематично, бистро й приступно не змалювала нам тих манівців, як книжка о. Камінського. В інших авторів находимо фраґменти, сильветки, а тут „фільмова цілість".

Заголовок „В обороні Потієвої Унії" безпосередньо не вяжеться із змістом книжки. (Хіба тільки в дальшій консеквенції: о. Камінський хотів би бачити унію такою, як собі її Потій був задумав.)

До самої квестії унії о. Камінський *не мішається.* Він з темпераментом *критикує конкретні висліди унії* в 90-их роках її істнування. Доходить скрізь до сумних підсумків, а всетаки ніодним словом не ставиться проти доґматичної й ідеальної сторони унії або проти католицизму загалом. Про папу завсіди з пошаною говорить, називаючи його „св. Отець".

Якщо уважно вслухатися в мову о. Камінського, то стає ясно, що він *заняв національне становище.* Його „ми" має ріжні значіння: то треба під ним розуміти Василіян, то „руську" партію Василіян, то православних (дуже часто), то знов цілу Русь: як уніятів, так і православних.

Напр.: „А що ми тепер маємо трохи свободи

*) По появі цієї книжки витворилась біля неї доволі згущена і терпка атмосфера. Публікуючи цю статтю, ми маємо надію, що нею справи книжки та її змісту на сторінках нашого органу не вичерпуємо. Вона ще буде мати мабуть і інші відгомони. — Ред.

З Румунії.

Українське краеве віче.

Дня 10. березня ц. р. відбудеться в год. 2.30 пополудні, безпосередньо після Шевченківського свята в Чернівцях, українське краеве віче в освітньо-економічних справах українського народу в Румунії. На віче, до якого почин дало українське студентство, закликають українські пресові органи весь український загал.

Пастирський лист по українськи.

Архиепископ і митрополит Нектарій видав з нагоди початку посту пастирський лист до „клеру й усіх православних християн епархії", в якому пояснює справлення юліянського календаря і справедливе назначення свиткування Великодня на 31. березня. Піднести мусимо тут, що це вперше від десятьох літ появився пастирський лист і в українській мові, що правда, тільки в перекладі д-ра Касіяна Бриндзана. Преціньж здогадався Преосвященний Владика, що в його епархії живе як не більша половина православних вірних українців і що його послання, коли вони мають бути зрозумілі, мусять бути для вірних-українців в українській мові. В свойому листі говорить Преосвященний Владика також про відступлення від православної церкви, про впливи протестантів, адвентистів та інших сект, а також про фальшивих пророків, які ходять поміж нарід та „зводять нарід у своїх агітаціях".

(„Час".)

Справа української школи на Повітовій Раді в Чернівцях.

Дня 1. березня ц. р. на засіданні черновецької Повітової Ради радні-українці зложили устами радника Леонтія Івасюка заяву, що з огляду на те, що досі не заведено української викладової мови у народних школах, як цього жадає населення, й тому, що цеї обітниці не сповнило правительство, радні-українці не мають довіря до урядової господарки й тому будуть голосувати проти бюджету й не будуть брати дальшої участи в нарадах бюджету. У слід за цією заявою голосували проти бюджету українські радники: д-р Іван Стрийський, д-р Кирилів, Данилюк, Леонтій Івасюк і Онуфрейчук. Ця заява викликала велике враження. Радні-неукраїнці й заступники правительства старалися переконати українців, щоб відступили від свого внесення, та радні-українці не відступили від свого становища. Слава Їм! („Час").

Сім мілionів українців у Польщі мусить дати для „Просвіти" в ювилейному II році сім мілionів членів. Вкладлише два золоті.

На практичні теми.

Дещо про звання присяжних землемірів.

I.

З нагоди зїзду українських інжинірів та техніків, який відбувся в днях 2. і 3. лютого ц. р. і на якім були нарікання на недостачу „посад" та впали слова „в світ за очі", треба звернути увагу на вільне звання ґеометра-землеміра, нині званого „присяжним мірничим". Умови його праці може не є достаточно знані ширшому загалові наших техніків. І взагалі „вільно-професійні" не зазначили як слід своєї присутности на зїзді.

II.

В Австрії був законом унормований стан авторизованих ґеометрів з академічною освітою. На б. російських землях, після інсталяції польської державности, панував у тій ділянці хаос. Ухвалена земельна реформа, утворення земських урядів вимагали богато технічних сил і до мірення кинулися всі, хто лише почував себе на силах. Тоді міністерство земельних реформ видавало уповажнення до виконування помірів, звязаних з земельною реформою, під технічним надзором окр. земських урядів.

В 1925 р. вийшов закон „про присяжних мірничих" (Д. З. Р. П. ч. 97 реч. 682), а до нього в 1926 р. прийшов ще розпорядок М. Р. П. (Д. З. Р. П. ч. 33. реч. 203). Законом цим надано управнення й унормовано справу виконування звання „присяжного мірничого". „Присяжним мірничим" признано *виключне* право переводити поміри публичного характеру в межах *цілої* держави, право свобідного вибору осідку урядування (за що адвокатський стан для свого звання донині безуспішно бореться), право видавання урядових документів, уживання круглої печатки з „ґоллем паньства" і т. д.

По думці цього закону титул і право до виконування прис. мірничого може дістати кожний горожанин польської держави, який укінчив мірничий виділ у політехніці (3 роки) і відбув двоплітню, реєстровану у воєвідстві, практику, або укінчив середню мірничу школу і відбув 5-місячну практику, або той, хто ще в 1924 р. дістав уповажнення з міністерства земельних реформ. Мусів ще зложити практичний іспит перед комісією у Львові або у Варшаві і зложити службову присягу.

III.

Закон впровадив також переходовий період до кінця 1930 р., який має бути призначений на еволюційний перехід від хаосу в мірництві до правно унормуваних приписів. У тім часі особи, які працюють в мірництві 10—15 літ, мають змогу дістати титул на облекшених умовинах. І тут вийшов розпорядок М. В. Р. і О. П. з дня 8. лютого 1928 (див. „Пшеґльонд Мернічи" ч. 6—7 з 1928 р., стор. 43) **„w celu przyjścia z pomocą długoletnim pracownikom na polu miernictwa"**, на основі якого в Держ. Мірничій Школі в Варшаві, в часі переходовім, впроваджено в червні і липні іспити для екстернів на мірничих. Такса 150 зол. і вимагане як мінімум укінчення 4—6 кляс середньої школи!

IV.

Ці відомости повинні не одного з наших техніків заінтересувати. Маємо богато старших самостійних робітників по технічних бюрах, недокінчених інжинірів, які може стратили надію на самостійну працю. Другої такої нагоди не буде. Не вимагається тут свідоцтво реєстрованої практики, а вистане свідоцтво б. авторизованого ґеометра.

Кружок („коло") мірничих у Варшаві уладить ц. р. з весною приготовляючі курси, так, що по кількамісячних додаткових студіях інтересовані зможуть дістати право зареєструвати себе у воєвідстві як кандидати на присяжних мірничих, а після зложення в осени практичного іспиту, одержати право до самостійного виконування того звання.

V.

Звання цивільного землеміра не легке і може не таке рентовне, однак дає можливість працювати для своїх і жити між своїми, що при теперішніх обставинах має величезну вагу. При кожнім судовім повіті є місце для бюра цивільного ґеометра-землеміра, а при повітах, де істнують евіденції катастру ґрунтового податку, умовини для цив. землеміра просто знаменитi. Поминувши більші парцеляційні роботи, яких тепер небогато, приходять поділи селянських ґрунтів, добровільні й еґзекуційні, при участи судових комісій, усталювання границь на підставі мапи і т. п. Треба лиш сидіти на місці і пильнувати бюра.

VI.

Останній виказ (виданий М. Р. П. в літі 1928) уповажнених до виконування мірничих робіт, по думці обовязуючого закону, подає таке число присяжних землемірів:

	з того	українців	поляків	жидів
у Львові	48	6	38	4
у львів. воєвідстві	70	6	42	22
у стан. „	21	4	13	4
у терн. „	29	1	12	16
у волин. „	5	—	5	—
у поліськім „	2	—	2	—

Повисше зіставлення подає докладно стан, який панує в тій професії. З тих цифр бачимо, яка в цьому фаху слаба участь українців. На ціле воєвідство тернопільське є лиш одно українське бюро, а на Волині й Поліссю отже на величанських просторах, ані одного.

В трьох галицьких воєвідствах є богато міст, в яких є евіденційні уряди, а цілком *нема жадного*, ані польського ані українського бюра цивільного ґеометра. Міста ті є: Богородчани, Бірча, Копичинці, Яворів, Краковець, Камінка Струм., Буськ, Дукля, Устрики Дол., Балигород, Судова Вишня, Надвірна, Делятин, Печеніжин, Радехів, Бурштин, Буківсько, Риманів, Сколе, Галич, Товмач, Тисьмениця, Турка, Жидачів

в обряді і в церемоніях, так це лиш тінь свободи" (стр. 15). Русь тоді определялась головно *обрядом*, тому автор найбільшу вагу кладе саме на обряд: *„котрий зберегти ліпше, ніж заживати всіх роскошів цілого світа, а не зберегти рівняється загибелі (36)*.

Автор не нарікає на те, що Русь заключила унію, тільки на те, що *„панове уніяти"*, як він їх постійно називає, між якими *„старшина майже вся з римського обряду"* (94), ненавидять грецький обряд (49) і безоглядно латинізують його, бридяться руською мовою (92), девастують церковне майно, безнастанно ворогують з собою — словом: доводять Русь до загибелі. Найбільше діставалось Василіянам, котрі „приймають до себе німців, чехів, жмудинів, литовців, поляків, мазурів" (81), і навіть добивалися в Римі, щоби їм дозволено відправляти богослуження по латині (72).

Очевидно, були між Василіянами й виїмки, до яких належав і сам автор, бо не тільки що представляє себе Василіянином-уніятом, що навіть бував у Римі та Венеції, але подрібно знає всякі інтимности з життя Василіян. Одначе ті виїмки — „руська партія" — були в меншині, а всю власть у церкві захопили „панове уніяти", й вони то надавали тон у церковному життї.

Якщо правдиві факти, що їх о. Кам. наводить, то хто з нас нині не поставиться до них таксамо, як о. Камінський?! Хто з нас може одобрювати цю фазу унії, в якій унія опинилася в часах о. Камінського?

Але чи факти правдиві? Чи це не памфлет, не пашквіль? Хто підходить до книжки о. Камінського без упередження, цей радше згодиться на противну справність: що це не памфлет, але біль і плач Єремії пророка, котрий глядів на руїни Єрусалима..

Найглибша повага, задума й болісні чуття піхують психіку автора. А це не є пригожою почвою для памфлету. „Свідчуся Богом неба й землі: стогне Христос в особах своїх служителів!" (це про бідне уніятське духовенство). „Гей, мій Боже! не ліпше то тисяч раз умерти, ніж глядіти на таку огиду!" (97). „З того прикладу можна пізнати, що добродіям римським (зн. польським) ксьондзам не треба єдности, але заглади грецького обряду" (21). І так скрізь. Невжеж так виглядають пашквілі?!

Важніші факти, що їх автор наводить, стверджені й іншими, й польськими авторами. Чи ті всі автори також памфлетисти? Для нас особливо цінні ті *інтимні* факти, що їх о. Кам. густо-часто наводить, бо саме вони дають відомим історичним фактам органічну, життєву цілість. Чи й ті факти правдиві? Відома річ, що майже в усіх родинах і товариствах є подвійна сторона: „домашна або інтимна" тай „явна". Неодна річ виглядає з інтимної сторони зовсім інакше, як з явної своєї сторони, де вона замаскована після вимог людського „ока". о. Камінський сам бачив всі ті інтимности, які згадує, цілий дух його книжки свідчить, що вони правдиві, а по 240 роках хіба вже безпечно можуть люди про них довідатися...

Соблазнюватися тією стороною тодішніх діячів унії — це ознака або наівности, або тенденційности, або непевности себе. Авжеж в унії могли бувати „недобрі часи", коли бували і в цілій кат. церкві, на папському престолі... Наглий розрив з традицією, нагальна латинізація, наплив чужого елементу на вищі церковні становища — цеж була свого роду революція в нашій церкві. А в революції, як при кожному киснені, шумовиння находить свій „час".

Автор книжки був людиною не тільки глибоко освіченою, але й з природи незвичайно талановитою. Його психольоґічна ґама дорівнює ґамі нинішніх письменників, з нього чудовий публіцист: його стиль блискучий, легкий, афористичний, підправлений бистроумною іронією. І тому його книжка не подібна до книжок з тих давних часів, але до нинішніх книжок. Хоч одно місце для ілюстрації: „Всі доходи (з кобринської архимандрії) відбирає володимирський епископ, Його Милість о. Заленський, бо треба йому великого кошту на незмірну громаду псів. Сам добродій з ґрубкою їздить; знать вичитав десь духовний пожиток, що св. Василій, Атаназій та інші святі з єретиками воювали" (42).

Ось так виглядають його „напасти" на „унію". Не на унію, як таку, тільки на „панів уніятів". Якщоб автор був православний, то його полеміка цілком інакше виглядала би. Годі собі й подумати, щоб він не нападав унії з доґматичної сторони, а православія не хвалив — на взір усіх православних полемістів з тих часів. А може автор був уніятом тільки формально, а в душі православним? Деякі місця в книжці могли би *позірно* за цим промовляти. Про „панів уніятів" автор говорить: „Вони то нас переслідують і до них то ми маємо приставати" (56). „Якже тут приставати до тих людей тай з яким чолом вони нас до себе притягають і ваблять, коли в самих нема зголи й самі душу й тіло гублять?" (76). „До них то нам приставати і з ними лучитися; а тими, з якими ото митрополити їх мають невиносимий клопіт від девятьдесяти літ" (87). Це місця, які найтяжче зрозуміти.

Хтож криється під цими „ми"? Консервативна уніятська василіянська партія? І це не виключене, бо роздор між двома партіями уніятських Василіян мусів бути дуже великий, що можна пізнати хочби з тих кількох слів: „в мона-

Крім того є ціла низка судових повітів, які рівнож не мають бюра цивільного ґеометра.

На ціле волинське воєвідство є лиш в Ковлі 3 бюра і в Рівнім 2 бюра, а вже в Луцьку нема ані одного! На Поліссі є лиш по одному бюрі в Берестю і Пинську, хоч там є найбільший парцеляційний рух. (Перепроваджують парцеляції за місцеві канцелярії, а місцеві мають по 50 робітників!).

З того видно, яке запотребування сил до праці в цій професії. Тому не дивно, що у Варшаві, аби випродукувати в якнайкоротшому часі якнайбільше число самостійних робітників, так обнижено науковий цена ґеометра, що перед війною мусів мати безумовно академічний степень. Проти цього не здався на нішо і протест галицьких інжинірів, членів львівської інжинірської палати.

Само звання землеміра вимагає орґанізації і в найкоротшому часі повинна повстати при Українськім Технічнім Товаристві з намічених секцій в першій мірі секція мірнича для оборони професійних інтересів. У часах виконування на наших землях земельної реформи, парцеляції, комасації, регуляції і т. п. така секція конче потрібна.

Інж. К. Целевич.

За національну назву.

Спростування „Руху Словянського".

Від редакції „Руху Словянського" у Львові дістаємо такого листа:

„Львів, 26. лютого 1929.

Хвальна Редакціє! На підставі обовязуючого пресового законодавства прохаємо помістити на сторінках „Діла" таке спростування:

„У звязку зі статейкою, поміщеною в ч. 10. „Діла" з дня 16-го ц. м. під заголовком „За національну назву", „Рух Словяньскі" і українці, в якій пп. д-р І. Свенціцький і д-р М. Рудницький пишуть, що „передали ми до другого числа дві статейки з виразним застереженням, що годимося на їх поміщення тільки тоді, коли редакція залишить для нашої національности, мови та літератури назву „українська". Редакція дала на це згоду". Далі-же закидують редакції нарушення „основного принципу вшанування авторського права, висловленого одним з нас ще й в коректі", стверджуємо, що:

1) ніяких зобовязань щодо термінольоґії, суперечної з принятими в нашім журналі фільольоґічними принціпами, ми не приймали, ані взагалі з авторами на цю тему ми не розмовляли і з ними не листувалися;

2) ніодному з обох згаданих авторів ми не посилали друкарської коректи їхніх статтей, отже автори не мали нагоди зазначити в коректі свого бажання.

З висловами побажання
за редакцію „Словянського Руху"
Проф. д-р Т. Лер-Сплавінський".

На марґінесі „спростування".

З нагоди цього спростування дістаємо такі пояснення:

I.

„1) Правдою є, що редакція „Руху Словянського" не розмовляла зі мною і не листувалась у справі поміщеної мною статті, бо вона звернулась до мене з проханням співробітництва через одного з основників „Руху Словянського" проф. Б. Чурука, якому я заявив, що як conditio sine qua non свого співробітництва вважаю умовину, що редакція залишить термін „український". Проф. Б. Чурук, після розмови з відповідальним редактором журналу передав мені відповідь, щоби я написав статтю.

2) Редакція „Руху Словянського" спершу приняла мою статтю, а аж після цього „вирішила" справу термінольоґії на означення української національности;

3) Коли я побачив змінені в своїй статті терміни „український" на „руський", я пішов за висненнями в цій справі особисто до редакції „Руху Словянського". Там підчас дискусії з присутніми членами редакції заявив я, що мені вистарчає чисто формальне застереження, яке я зробив передаючи цю статтю, щоби редакція не зміняла її тексту без мого відома. Коли присутній відповідальний редактор п. Вісложький заявив, що він, на жаль, забув прислати мені коректу, проф. Лер-Сплавінський сказав на це, що коли це так, то він готов дати мені навіть у найближчому числі „Руху Словянського" — „сатисфакцію" заміткою від редакції".

Мих. Рудницький.

II.

Заявляю отсим, що я дістав перед друком відбитку своєї згаданої статті „Руху Словянського" і, побачивши в ній змінені терміни „український" на „руський", у коректі ще раз їх переправив. Доказом — рукопис моєї статті, який маю в своїх руках, а який звернено мені як прилогу до коректи.

Д-р І. Свенціцький.

Від Редакції: Зі зясованого ясно, що в редакції „Руху Слов." в деяких справах і питаннях панує повний хаос, а правиця не знає, що робить лівиця, себ-то гол. редактор проф. Лер-Сплавінський не знає, що робить виконуючий редакційні обовязки й відп. редактор кустос Вісложький. На всякий випадок поведення редакції „Руху Слов." є наскрізь нельояльне і без сумніву ніде непрактиковане. Таких сутніх річей, як національна назва, не переміняється без порозуміння з авторами.

Присилайте негайно коляду та списки громад і гуртків, що колядували на „Рідну Школу", щоби втягнути їх у загальний список повітів і громад, який ладить до друку Головна Управа „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Коли прийде „День Ледняка".

Над Европою нависла страшна будуччина. Вчені впевняють, що вернеться ледяна доба, що все життя, разом з культурою і конституцією, замре в холодних обіймах білої смерти.

Коли подумати про те, то навіть такі події, як недавна промова марш. Пілсудського про бюджетових злодіїв, „Місяць запорошеної книжки", чи банкові історії з тисяч і одної агентури, не роблять на нікого враження, буденніють і відходять у тінь.

Ледяна доба в Европі! Що за жах, що за знищення!

Формально і наша Галичина належить ще до Европи і — на жаль — поділить з нею незавидну долю.

З загумінкової точки погляду може це нам бути прикре, але з загально-національного становища великої шкоди не буде. Зазбручанська Україна позбудеться раз на все політично-фільольоґічної болячки, якою є для неї наша країна. Уявляю собі і радість більшовиків. Не вдалося їм зробити революції в Европі, то нехай-же ця Европа гине, разом з еміґрацією, яка їм стільки нашкодила із комуністичними партіями, які їх стільки коштують. Коли величезний ледняк насуне з півночі здовж Збруча, СССР відітхне: „Нарешті спокій від заходу!"

Але добре то собі жартувати, коли небезпека ще за горами... Який то буде плач і лемент, коли вона стане перед очима, в усій своїй жахливости і грозі!

Наприклад:

З Високого Замку зсувається на Львів страшна ледяна крига. Вона лізе помало, але зате певно, невблагано і нестримно. Ось досягла перших домів і навіть не спиняючись погребала їх під собою. Далі крига ковтнула будки на Краківськім, перевернула Преображенку і посунула на Ринок і на Руську. Тут напевно застане кільканацять українських засідань, нарад чи конференцій і зробить з тим усім нарешті кінець, тільки — на жаль — не буде кому з того радіти.

Засипавши Львів, з провінцією упорається вже дуже скоро. Наша провінція, коли довідається про загладу фортів українського Львова, не буде навіть ставити опору. Що ми — мовляв — можемо, коли Львів не може!...

Так воно бувало в буденнім житті, так буде і в святочний день, „День Ледняка".

Мине якийсь час і над Галичиною простягнуться сніжні пустарі, по яких гулятиме підбігуновий вітер.

А потім минуть віки і віки і колись на санках, запряжених у пси, приїде сюди полярна експедиція з Африки. Якийсь другий Нансен, Амундсен чи Кук почне розкопувати холодний гріб і витаскувати знайдене до музеїв.

Подумайте: скільки мамутів, мастодонтів, іхтіозаврів знайде він серед ледів країни, яка десь, колись, чомусь — називалася Галичиною.

Галактіон Чіпка.

стирі в Лєщі жировицькі черці, напавши о півночі з чималою ватагою гільтайства, о. Камінського зранили, потім спіймали й звязаного завели на саме римське Різдво до Жирович" (67).

Одначе є й такі місця, котрі виразно кажуть, що під „ми" треба розуміти православну Русь: „особливо митрополит їх о. Жоховський, котрий навертає нас до віри, покликуючись на принадчиві обітниці многих привілеїв, виданих св. Отцем" (6). Автор, хоч сам уніят, тут ставиться на становище православних. Значить: він ворог унії? *Не ворог, тільки критик.*

Він бачив, що унія для нашої церкви й народу не принесла політичних полекшень. Папи видавали корисні декрети для нашої церкви, але „в Польщі на такі булі зовсім не реаговано" (36). Зате в унії, як її „панове уніяти" понимали, виявилася нова небезпека для цілости нашої церкви й народу. Наступив *пролом обряду*, що був виразником нашої церкви й заразом народу. „Панове уніяти" (чи „донове" від італ. „дон" зн. пан) оце нищення обряду й традиції, нові порядки, котрі автор називає „пекольним неладом", оправдували „унією". Очевидно під тим словом вони розуміли щось нового, що веде до кращого. Та автор бачив, що це „краще" є тільки пустим словом, а на ділі руїна поступає. Тому він раз-у-раз іронізує: „все те ніщо, бо унія свята". „Тим *словом* вони все загладять" (47).

Автор мав свій хід думок: „якщо одним *задля* унії, другим задля дизунії відбирають церкви, одно лихо" (55). Значить: ні унія, ні дизунія (православя) не ратують руської церкви. Щож отже? *„Тож пороочіше воно не вибріхуватися з неприязни, залишити пусті обітниці, а розмовитися просто в очі й вговорити про спільну свободу церковну,* бо нема нічого певнішого як те, що орач оре волами, непомірно поділивши їх" (36).

Це *точка тяжкости* в цілій книжці. Все інше це тільки ілюстрації до тої точки. Автор говорить дискретно, одначе доволі ясно. Уніяти й православні це наче ті „непомірно поділені воли, котрими орач оре". Надіятися на обітниці, що — мовляв — полекші прийдуть „свише", пусте. (Надія на такі „обітниці" атавістична в нашому народі, а завсіди вона нас завела.) Передовсім треба, щоби всі *сини Руси найшлися в спільному таборі.*

Чи тим табором має бути унія, чи двоунія, чи може тільки якийсь союз, автор не пересуджує справи. Не відкидав він унії в „доброму" значінні: *„Щоб не здавалося, що ми погорджуємо всім, що веде до унії"* (8). Одначе рішучо противився такій унії, яка мала би знищити наш обряд і довести Русь до загибелі.

Книжка має форму листу, адресована до „Вашої Милости".Та по ствердженні її цілі стає ясно, що вона не писана до якоїсь спеціяльної особи, а тільки призначена, щоб у відписах курсувала між людьми й робила настрій, як це нині часописи роблять. Автором таки дійсно мусів бути о. П. Камінський, визначніша духовна особа, яка мала доволі рацій, щоби явно не видавати такої книжки.

Як собі пригадаємо, що це були часи, коли велися переговори, щоби й решту православних у Польщі приєднати до унії, то ціла книжка стане для нас вповні зрозумілою. *Автор розкриває перед православними конкретний стан тодішньої уніятської церкви.* Він дуже уважливий на свої слова. Не каже православним отверто й категорично, щоби не приступали до *унії*, а тільки ставить їм дискретні питання, щоб вони самі відповіли собі на них

Уніятам не каже покидати унії. Та одним і другим каже берегти обряду й традиції, бо тим Русь стоїть.

Церковна унія в нашому народі це скомплікована проблема, звязана з проблемою обряду, традиції, асиміляції, національности, політики... Поставмо питання, й відповіджмо на них: Чи унія, як її розуміли й виконували сучасники о. П. Камінського, унія безоглядної асиміляції з латин. обрядом і польщиною, була *добре понятою* унією? Чи о. Камінський без розбору мав захвалювати перед православними *таку* унію?

Замісць відповіди, позволю собі навести факт.

В новій Польщі ми опинилися в подібних відносинах, в яких доводилося жити о. Камінському. За галицьким церковним кордоном є *польська унія* (wschodnio - słowiański obrządek), яку ціла наша суспільність уважає за пониження нашої унії та й за денаціоналізаційний середник.

Книжка о. Камінського мала сповняти функцію нинішних часописів. А тепер анальоґія: *Котрий з наших часописів захвалює перед нашими православними братами оцю „польську унію"?* Навіть „Нова Зоря" підчеркує, що та унія дискредитує ідеал унії.

Якжеж отже осуджувати становище о. Камінського, коли той о. Камінський redivivus у цілій нашій нинішній суспільности?! А воно й не може бути інакше, бо *не вільно — ні своїм ні чужим — унії надуживати для нищення обряду й народности.*

о. П. Камінський великий передовсім тому, що він у тих давних часах зумів осудити „панів уніятів", не осуджуючи самої унії, як такої.

Сесія Ради Ліґи Націй.

Справа участи литовського делеґата. — Дебата в справі національних меншостей.

У понеділок передполуднем зібралася Рада Ліґи Націй під проводом італійського делеґата Шіяльої. На першім довірочнім засіданні устійнили денний порядок. Рада на внесення мадярського та румунського уряду постановила пересунути справу оптантів до червня. Мін. закорд. справ Фінляндії Прокопе здав звіт із праці 14-ої сесії мандатової комісії. Чемберлен повідомив, що англійський уряд міг би предложити новий трактак між Англією й Іраком щойно на найбл. сесії, бо ще йдуть переговори, що торкаються ревізії фінансових і військових справ трактату. Звіт мін. Прокопе приняли. На внесення мін. Штреземана Рада постановила на 6. травня скликати до Женеви сесію господарської ради Ліґи. Вкінці Рада іменувала комітет 5-ох, що складається з правників, якого завданням є розглянути справу, чи слід узглядняти просьбу Литви до допущення її представника до участи в нарадах над справою охорони національних меншостей. Рада постановила відбути найближче засідання у вівторок.

ПАТ повідомляє, нібито комісія правників заявилася відмовно в справі допущення делеґата Литви. Останнє слово в тій справі скаже Рада на вівторковім тайнім засіданні.

Велика дебата над справами національних меншостей починається у вівторок пополудні. У колах Ліґи ждуть тої дебати з напруженням. ПАТ повідомляє з Берліна, будьто би півофіц. комунікат заявляє, що Німеччина не предкладатиме Раді якогонебудь меморіялу в меншостевих справах.

—o—

Сойм.

Другий проєкт зміни конституції.

У понеділок сойм радив далі над зміною конституції. Строн. Хл. зґолосило було внесення на відкинення проєкту ББ в першому читанні. Це внесення не піддавали взагалі під голосування. В понеділок вплинуло до сойму внесення в справі зміни конституції, опрацьоване польською лівицею. Правиця не може зложити власного проєкту, бо не має для підпису потрібних 111 гол. Тому НД постановила свій проєкт оголосити в партійній пресі.

Сойм приняв у 3-ім читанні проєкт новелі до розпорядку президента держави про устрій судівництва, а відкинув усі мериторичні поправки, зголошені до 3-го читання. Приняли резолюцію, яка взиває уряд предложити до 3-х місяців проєкт закона про платні суддів і прокураторів та резолюцію, щоби уряд при укладанні листи присяглих придержувався принципу, на основі якого на територіях, на яких обовязує мовний закон, слід установляти присяглими суддями по можности людей, які знають також відповідну мову, передбачену в цьому законі.

Опісля сойм приступив до конституційної дебати. Пос. Косцялковський (ББ) полемізував з постановами ППС, ухваленими в звязи з промовою марш. Пілсудського, та називав їх шкідливими для держави. Лівиця завелася на травневім перевороті, бо марш. Пілсудський станув понад партіями. Пос. Смола (Визв.): Створив партію, яка є горохом з капустою. (Веселість). Марш. Пілсудський — каже далі пос. Косцялковський — не ввів диктатури, бо вважає, що вона викликала би шкідливу зміну в умах. Далі бесідник покликується на брошуру проф. Моца, яка доказує потребу скріпити владу президента. Пос. Прагер (ППС): Проф. Моц це спеціяліст від шкірних недуг і досліджує щось інше. Пос. Хаціньский (ХД) боронить давньої конституції. В проєкті ББ бачить багато теорій, а принцип, що найбільшим правом є добро держави просто поганський, хоч на проєкті підписалося 2-ох католицьких священиків. Пос. Комарніцький (Кл. Н.) скінчив свою промову словами, що джерелом усяких недомагань не є конституція, а виборча ординація, яку треба змінити. Треба скасувати пропорціональність. Заявляється за рівноуправненням сенату зі соймом щодо законодатної ініціятиви. Пос. Ян Пілсудський (ББ) полемізує з противниками уділення права голосування військовим. Каже, що на „приказ" голосують не лише військові, клир і ріжні організації залежні від клиру, голосують теж на приказ напр.: Союз домашньої служби св. Зити. Також члени професійних союзів.

Підчас конституційної дискусії промовляли теж жид. посли Грінбавм і Райх. Пос. Грінбавм сказав, що проєкт ББ не направляє помилок конституції, а все спроваджує до скріплення виконуючої влади. Конче треба усунути точку тяжкости, а саме в справі соціяльних і національних відносин. ББ розуміє в проєкті як нарід загал горожан, але й він безсилий в справі нац. меншостей. Усувається від полагоди тої справи та змірює до такого скріплення виконавчої влади, щоби вона не потребувала рахуватися з домаганнями непольських народів. Жиди довели до створення трактатів про нац. меншости, але трактати остали на папері. Держави, що підписали ці трактати, хотіли б анулювати ці підписи. Це не вдасться їм. Пос. Райх говорив, що саме внесення проєктів причинилося до вияснення положення, одначе проєкт не має напрямної. Проєкт трактує горожан як розпорошені атоми, які тільки вища сила може злучити.

На цьому дискусію перервали, а сам проєкт відіслали до конституційної комісії.

—o—

Розвязання сойму вже постановлене?

„АВС" в статті „На закруті" пише, що найрозумніше булоб розвязати сойм і розписати нові вибори або октроювати конституцію на основі проєкту ББ. На думку часопису доля сойму в рішаючих колах уже постановлена і нитки співпраці перервані. Відложення речинця оконечного порішення спричинене лише справою конечности ухвалення бюджету.

—o—

Ще один документ.

„Еко д' Парі" оголосило ревеляційний документ, що Голяндія не була невтральна і в 1918 р. віддала до диспозиції Німеччини для перевозу війська гол. залізниці: Дальгайм-Рермонде-Гамонт і Ванльо-Ромондо. На документі тім написано: „Вел. ціс. кватира, 5. червня 1918. В справі користання з гол. залізниць. Строго довірочне. Шефи штабів особисто відповідальні за додержання тайни документу".

—o—

60-літній ювилей „Просвіти" відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика" станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в члени, надсилайте вкладки й іншим пригадуйте.

По широкому світі.

Чергова конференція держав Малої Антанти призначена на 15. червня в Іліджі біля Сараєво.

Військовий бюджет Анґлії на найближчий фінансовий рік — 40,545.000 фунт. шт. на 505.000 менший як минулого року.

Еспанії загрожує нова революція. У Барцельоні бунтується військо.

У Пекіні збунтувався один полк війська і спонукав велику стрілянину на вулицях.

Райхстаґ відкинув великою більшістю голосів резолюцію комуністів, щоби висловити недовіря кабінетові.

4-го ц. м. Гувер почав виконувати обовязки президента Спол. Держав.

Париський денник „Юманіте" твердить що останніми днями в Польщі арештували яких 200 комуністів.

НОВИНКИ

— Протест проти підвишки комірного. У Кракові сама міська рада приняла одноголосну протестаційну резолюцію проти урядового проєкту, який хоче будувати доми фондом від нової підвишки комірного.

— Залізничий рух наладжується. На більшости залізничих шляхів сніг очищений. Дирекції залізниць мають на доручення міністерства вжити заходів, щоби наладити нормальну комунікацію. Тільки в дирекції станиславівській і виленській праця протягнеться ще довший час.

— Втрати спричинені морозами. З Союзу Українських Купців дістаємо таке повідомлення: Промислово-Торговельна Палата у Львові приготовляє статистику матеріяльних втрат, спричинених катастрофою метелиць і морозів. Союз Українських Купців у Львові взиває всіх своїх членів, щоб негайно подали до відома СУК, яких шкід зазнали внаслідок морозів і перерваної почтово-залізничої комунікації, як також, що втратило наше купецтво і промисл через те, що по причині морозів не могло випродукувати або збути такої скількости товару, яку можна було випродукувати або збути в нормальних обставинах. З огляду на те, що втрати купецтва матимуть рішаючий вплив при вимірі податків, Союз Українських Купців (Львів, Підвалля 9) взиває українське купецтво і промисловців, щоб точні дати щодо матер. втрат присилано негайно в контору СУК, з найдалі до 15. марта ц. р.

— Порадня для кандидатів подружа. Міський відділ здоровля осную на вул. Хорущини 22. у товаристві „Міська стація опіки над матірю та дитиною" порадню для всіх, що маючи намір

Так виглядає оригінальне опакування знаних таблеток **ASPIRIN**, середника успокоюючого болі. Встерігайтеся безвартісних наслідувань в інших опакуваннях. До набуття у всіх аптиках.

женитись чи вийти замуж, хотіли би мати інформації про своє здоровля та про справи, якими досі не займається в нас школа, не цікавляться родичі супроти дітей, а книжки (часто сумнівної вартости) не в силі дати вичерпуючих відповідей. Така інституція, що має на меті дбати про здорові подружа осягне свою повну мету аж тоді, коли наречені домагатисьмуть від себе крім присяг вірности ще й урядового свідоцтва здоровля.

— Особисті вісти. Дня 7. лютого ц. р. відбулась у віденському університеті промоція на докторів всіх наук лікарських — студ. мед. Мирослава Комарянського і Степана Стека.

— З Високої Земельної Школи у Відні. Пишуть нам: В суботу дня 23. лютого ц. р. перед полуднем відбулось святочне відкриття пропамятної таблиці в память тих, що згинули в світовій війні. Сама таблиця вмурована між першим і другим поверхом, артистично виконана; на самій горі є напис: „1914 — Нашим героям!— 1918", під написом викутий меч, обведений терновим вінком і лавровими листками. Перед мечем клячить молодець, який держить в обох руках посуду з жертвою. По обох сторонах меча вирізані по абетці імена впавших у бою, між якими находимо і імена пятьох українців, а саме: Дмитро Колісняк, Василь Лукач, Петро Кузевич, Евген Саєвечи і Іван Заставний. Ці імена виковані заходами секції на В. З. Ш. „Земля". На жаль, не можна було розвідатись, хто ще, окрім згаданих пятьох, з колишніх слухачів тутешньої школи згинув на війні. — **Я. І.**

— Син і мати — вбийниками. В селі Щепанівці (пов. Підгайці) вбито підчас сну господаря Івана Венгжина кількома ударами сокири. Слідство виявило, що вбили його 17-літній син Станіслав і жінка вбитого Марія. Причина: родинна незгода.

— Крадіж у станиславівськім маґістраті. Слідчий виділ у Станиславові повідомили, що в тамошнім маґістраті з залізної каси вкрадено 5.200 зол. Слідство встановило, що крадежі допустився екзекуторський помічник Юзеф Томашевський з Варшави, що від кількох літ був занятий у місцевому маґістраті. Томашевський втік, полишаючи жінку та двоє дітей без засобів до життя.

— Жінка суддею в Варшаві. При варшавськім суді для малолітніх призначили першу жінку Ванду Грабовську на становище асесорки.

— Ріжні вістки. Директор радіольогічного інституту в Дувер проф. Бартон Скеммель зробив велике наукове відкриття: він ствердив, що при лікуванні рака хром дає такі самі висліди як радій. — З нагоди покинення Куліджем становища президента, його други зробили його жінці дарунок з брошки, яка має великий бриліянт в середині, а 200 малих довкола. — Над Тексасом пройшов борвій, який понищив багато домів, поранив багато мешканців і вбив 7 осіб. — У Скандинавії великі морози, що на півночі Швеції доходять до 50 степ. — На передмісті Каіра згоріло 65 домів. — Якийсь американський міліонер призначує 50.000 дол. нагороди за лет довкола землі без зупинки; за такі гроші вмре неодин сміливець! — У Будапешті скочив з мосту до замерзлого Дунаю невідомий мущина і заледенів серед криг.

— Дешевий експеримент. Перед берлінським судом станули цими днями трьох комуністів обвинувачених у тому, що вони пірвали редактора соціялістичного „Форвертсу" безпосередньо перед тим, як він мав виголосити відчит у радіо. Вони заступили його і сказали свою пропаґандову промову. Суд засудив їх на півтретя місяця вязниці, приймаючи мотив, що вони зро-

били це з ідеї. Судді зробили після засуду квасну міну, коли засуджені заявили, що при першій нагоді повторять свій експеримент, коли він так небагато коштує.

— **Смерть ученого.** У Відні згинув від вуглевого чаду проф. Пірке зі своєю жінкою. Слідство досі не встановило, чи це випадок чи плянове самогубство. Проф. Пірке був заслуженим дослідником і славою віденського університету. Він є автором студій про нову методу щіплення і нову теорію заразливих недуг. Пірке найшов новий спосіб годування немовлят, відомий під назвою „нем-системи". Його ставили від довшого часу як кандидата на нагороду Нобля.

— **Контроля московської преси.** Центр. комітет комуністичної партії рішив дослідити фінансово-господарську діяльність „Правди", „Робочої Газети" і „Крестянської Газети". Видавництвам доручили: збільшити дохідність своїх органів, завести дисципліну, підвищити працездатність і ощаджувати папір.

— **Дівчина з крокодилевими слізми.** Професор мінського університету Богораз демонстрував у мінській нервовій клініці недужу 15-літню дівчину, що має дивну недугу. Вона плаче „слізми крокодиля". Ця фраза, яку вживаємо так часто в ріжних значіннях має такий точний підклад. Крокодиль ллє сльози, коли проглитає свою жертву. Процес пережвякування страви розбуджує відруховий рефлекс, рух мязів челюсти впливає на желези, які виділяють сльози і тому крокодиль мусить при їжі плакати. Це саме робить мінська дівчина. Вона має параліж нервів на правій лицівці. Сльози капають тільки з її правого ока, коли вона їсть; зате з болю плаче тільки ліве око, а праве зовсім не реагує на духові переживання. Лікарі досі не розяснили вповні цього явища.

— **Білети на концерт Любки Колесси** на 7-го ц. м. продаються в „Союзнім Базарі", Руська 20. Для членів Муз. Т-ва, що вплатили вкладку, 50 проц. знижки. — У слідуючому числі подамо програму концерту.

З судової салі.

Евген Скицький та Іван Штокало перед судом.

В понеділок 4. березня ц. р. почалася нова розправа проти обох цих обвинувачених за невдалий напад на почту при вул. Глибокій у дні 3. липня 1928 р. Розправу проти них, як відомо, перервано перед кількома тижнями, бо тоді наслідком сніговій не явилися були важні свідки.

Розправі проводить предс. Антоневич, як вотанті засідають радн. Байорек і радн. Ліндерт. Обвинувачує прок. Сивуляк. Боронить обв. Евгена Скицького д-р Л. Ганкевич, а обв. Ів. Штокала — д-р Л. Глушкевич.

На салі в першому дні розправи публики доволі богато.

Обох обвинувачених судив уже в липні 1928 р. наглий суд разом з чотирьома учасниками того невдалого нападу на почту і тоді обох обвинувачених передано судові присяглих по думці § 443 карного поступовання. Акт обвинувачення каже, що обв. Евген Скицький є безпосереднім учасником нападу на почту і тому допустився злочину по думці §§ 190, 192 і 194 к. з. Зноваж обв. Штокало є лише співвинним у нападі та відповідає по думці §§ 5 і 214 к. з.

Переслуханий як перший обв. Евген Скицький зізнає, що до вини не почувається і до У. В. О. не належав. На питання предсідника Антоневича, чому свої попередні зізнання зміняє, каже, що його зізнання на поліції вимушені биттям. Били його ком. поліції Чеховський і Федунішин при конфронтації з Ординцем 7 липня 1928 р. Били також аґенти поліції, але їх назвищ він не знає. Зате може їх пізнати з лиця.

Після перерви переслухано ще обв. Івана Штокала, який також до вини не почувається.

На тім перервано розправу до завтра, 9 год. рано. Завтра у вівторок, будуть уже зізнавати свідки.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Стефан Юрків, купець у Заліщиках, помер по тяжкій недузі дня 28. лютого 1929 року в 51. році життя. Покійний одержав купецьке вишколення в „Народній Торговлі" як торговельний помічник, а відтак як начальник складу „Народної Торговлі" в Борщеві. Потім осів Покійний як самостійний купець у Заліщиках перед 20-кількома роками, де як член всіх українських Товариств і установ брав живу участь у народнім житті заліщицького повіту. Тому смерть Покійного викликала загальний жаль серед нашого громадянства. — В. Й. П.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооператива „Український Театр" під дир. Й. Стадника.

Вівторок 5-го, г. 7·30 веч. „Задушний день", песа на 3 дії Г. Гаерканса.

Великий Міський Театр:

Вівторок 5-го, г. 7·30 веч. „Юліян Ставіслявович", песа А. Цвіковського.

Кіна.

„Аполльо": „Маска сміху".

„Лев": „Адютант" (Замах на царя) з Можухиним.

„Оаза": „Неосвідомлені дівчата".

„Палес": „Дама під маскою".

„Фатаморгана": „Поворот з неволі".

Програма радіо.

Четвер 7-го.

Париж (1744). 15·45 Симфонічна музика. 20·30 Концерт.

Льондон (356). 22·40 військова орхестра. 22·35 Музика до танців.

Берлін (475,4). 16·30 Пісні. 20·00 „Гімельскляйд" опера Вольф-Феррарі.

Відень (519,9). 16·10 Віденські оперетки. 20·05 „Домик трьох дівчат" оперетка.

Мюнхен (536,7). 17·30 Легка музика.

Штутгарт (374,1). 20·00 Камеральна музика.

Харків (1680). 17·00 Камерний концерт.

Москва (1450). 19·00 Музичні поеми.

Варшава (1385,7). 17·55 Сучасна музика (концерт). 20·30 Орхестра. 22·30 Данцінг.

Пятниця 8-го.

Льондон (356). 22·34 Симфонічний концерт: Римський-Корсаков, Лядов, Чайковський.

Париж (1744). 12·30 Орхестра. 15·45 Концерт. 18·45 „Пате".

Берлін (475,4). 20·30 Симфонічний концерт.

Відень (519,9) 17·20 Концерт співачки Краск. 19·30 „Міді Бурместр.

Мюнхен (536,7) 1·55 Легкий квартет. 20·00 Симфонічна рад оорхестра.

Лайпціґ (361,9). 20·00 Концерт фортепяновий. 21·15—3·00 Радіокабарет.

Кенігсберг (28?,4). 20·00 Концерт органів.

Штутгарт (374,1). 16·15 Російська музика.

Харків (1680) 18·30 Концерт.

Москва (1450). 16·00 Російська музика. 20·00 Літературна пятниця.

Варшава (1385,7). 17·55 Орхестра мандолістів. 20·35 Симфонічний концерт.

Спішіться з висилкою членських вкладок до Т-ва „Просвіта". Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювилейному році його членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Місто спеціяльно кондоленції з причини смерти бл. п. Іванни Гладишовської-Педенської вложила Ліна Войтович-Водопакова 30 ч. к. на „Рідну Школу". 1—1

Надзвичайні Загальні Збори Філії Просвіти в Новому Санчі відбудуться дня 10. березня (марта) 1929 року в кімнатах Філії при вул. Кунегунди ч. 8. На порядку дня вибір нового Виділу і вибір відпоручника на Загальні Збори Просвіти у Львові. Початок о год. 3 по пол. Рівночасно по зборах відбудеться Свято Просвіти при співучасти кількох читалень з округа Філії. 1—1

Сьогодня (дня 5. марта, вівторок) проба „Бояна" пічнеться о 7. годині. — Проситься членів точно явитися. 1—1

„Гетайльте Фрайде іст айне допельте Фрайде" — слова з листа ґратулярійного о. Ісидора Бобикевича, пароха Саджавки. — В справі новинки в „Ділі" ч. 30. з дня 9 II. 1929 року під заголовком: „Дві замітні промоції" одержав підписаний щасливець, батько відзначаючого ригоризанта дуже численні і щирі желання та зави радости, так письменні як і устні. — Дякуючи найперше Всемогучому Богу за Його ласку і поміч для мого доброго сина, що використав і подвоїв даний йому талант — складаю також отсею дорогою сердечну подяку всім Високопреподобним і Дорогим Отцям Товаришам, та Високоповажаним і Дорогим Панам Цивілям за їх ласкаві і щирі желання, а місто письменних подяк кожному з осібна посилаю рівночасно 50 зол. на „Рідну Школу". — Білі Ослави, дня 26. II. 1929 року свящ. **Михаїл Бурделло, парох.** 1565 1—1

Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи" зложили в золотих Вп.: Колеґія Ревізорів Ревізійного Союза 53·50 з нагоди вінчання п. Софії Федаківної; Корпорація „Чорноморе" Краків 30; Українські установи і громадяни Щирця 50 місто вінця на домовину бл. п. о. Михайла Барича, як рівнож 48·90 на український шпиталь; Іванна і Михайло Туркевичі Буськ 10 місто вінця на домовину бл. п. Иосифа Сахрина; збірка на весілю д-ра Сеневицького Юрія по промові д-ра Ільницького з Дрогобича 151·20; д-р Василь Маковський нотар в Печеніжині 10, замісць вінка на домовину бл. п. о. декана Льва Левицького, пароха Печеніжина, о. Андрій Дубицький, Ольга з Борисів Дубицька і Теодор Борис, емер. упр. школи 40 місто вінця на домовину бл. п. д-ра Омеляна Бориса, лікаря в Тернополи; питомці Української Повіт. Бурси в Бродах 15·68 як частину підвечірку, який зреклися в користь „Рідної Школи", „Лісові Чорти" Львів 25 місто вінця на домовину бл. п. радника Остапа Весоловського в Стрию.

ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

КНИЖОЧКУ військову Иосифа Гнатишина ур. в Чашині 189? г. загублену, уневажнюю. 1567 1—1

Традиційний ДЕШЕВИЙ ТИЖДЕНЬ ЖІНОЧОГО БІЛЛЯ від найскромнішого до найбільше вибагливого

1556 улаштовує від дня 4. березня 3—9

по цінах **значно знижених**

ф-а і ПІПЕС — ЛЬВІВ — Боїмів ч. 7.

При закупні від зол. 20 —, кождий одержить **дарунок.**

Від „Сокола Батька" (Збіркова Секція на викупно Українського Городу у Львові) повідомляють, що заповіджена на день 9. III. громадянська нарада в справі викупна прегарної реальности під Український Город — відбудеться 10. III. від год. 10·30 в домівці „С.-Б." вул. Руська ч. 20 партер. Хто не дістав запрошення може ще зголоситися в день наради до год. 10. в домівці „Сокола-Батька". — **Збіркова Секція „Сокола-Батька".**

Подяка. Не маючи змоги висловити подяки кожній зокрема тим численним інституціям, організаціям та поодиноким особам, що надіслали свої ласкаві привітання з нагоди Свята 5-літнього ювилею Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі, Ректорат Інституту цим шляхом висловлює всім їм в імени Інституту найсердечнішу подяку за щирі привітання й ласкаві побажання, звернені до нашої Школи в урочистий день її ювилейного Свята 30. січня ц. р. — Ректорат Інституту.

Лікар Загального Шпиталя

Д-р Софія Парфанович

ординує у внутрішніх і жіночих недугах від 2—4

1552 при вул. Домагалічів 2. 2—5

Д-р Александер Мальчик

Львів, вул. Лоньского ч. 8.

проти вулиці Шашкевича.

ординує у внутрішніх і жіночих недугах, лічить кремінною лямпою і діятермією.

1450 **Просвітлення Рентґеном.** 9—12

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73.

1554 2—5

Позви до Суду за книжки Вид. „ЖУРАВЛІ"

йдуть невідклично дня 10. марта 1929 року.

Адвок. канцелярія

1566 1—2 **Д-ра С. ГЛАДКОГО.**

9 зол. | ВЕСІЛЬНІ ОБРУЧКИ | 9 зол.

з 14-карат. золота, від 9 зол. тільки у

Б. ҐРИНБЕРҐА Львів, вул. Сикстуська 4.

1444 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриланти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 4. Оцінка безплатно 13 6 36—

АВТОРИ зволять подати свою адресу в ціли заснування висилкової складниці для кольпортажі власних видань. „Торбан" Львів, вул. Оссолінських ч. 6. 1547 2—5

ІНЖЕНІРИ ХЕМІКИ! Зголошуйте свої точні адреси і адреси знаних Вам Товаришів до Секції Інженірів-Хеміків, при Українськім Технічнім Товаристві у Львові, Ринок ч. 10. II. пов. — **Виділ Секції.** 1550 2—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло плачу найвищі ціни 3 142-?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 **Пересвітлення Рентґеном.** 1—24

„Сокіл" в Станиславові оголошує отсим конкурс на посаду вчителя руханки і організатора сокільських гнізд. Вимаганий іспит, або покінчений факультет фізичного виховання. Першенство матимуть кандидати зі знанням бухгальтерії. До подань належить долучити: метрику, свідоцтва і евентуальні поручення. Платня після умови. Подання вносити на руки голови інж. Володимира Дутки, дирекція зал. державних в Станиславові. 1564 1—3

Ширіть наш часопис!